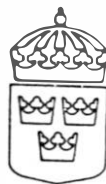

Motion till riksdagen

1988/89:So601

av Ann-Cathrine Haglund och förste vice talman
Ingegerd Troedsson (båda m)

En skolförberedande förskola

Mot.
1988/89
So601-604

Ett ökat samarbete med Europa kan ge Sverige mycket. Inte minst kan det öppna oss för nya modeller och för det positiva med alternativ och mångfald inom alla områden.

Vi i Sverige behöver lyfta blickarna över gränserna och fördomsfritt granska andra länders system och lära av dem. Ett konkret exempel att lära av är den franska förskolan, l'école maternelle.

Sverige måste bli bättre på att förbereda barnen för skolan. Såväl en sänkt skolstartålder som en bättre skolförberedelse skulle barnen ha nytta och glädje av under hela skoltiden. Detta gäller särskilt barn från hem med dålig studiemotivation. För dessa barn är det särskilt viktigt att få hjälp med grundläggande färdigheter och det stöd som kan leda till att de så fullständigt som möjligt skall kunna utveckla sina resurser.

Barn behöver en pedagogisk, välstrukturerad och systematisk träning som förberedelse för skolan. Deras nyfikenhet och intresse av att lära måste tas till vara och stimuleras i åldershomogena grupper och på ett helt annat sätt än som kan ske i barnomsorgen, hur bra denna än är.

Många föräldrar, förskollärare och lärare anser att barn behöver en "riktig" – mer skolförberedande – förskola som förberedelse för skolstarten. Sådana förskolor finns i många andra länder. I Frankrike utgör l'école maternelle basen i skolsystemet. Detta ger den en mycket viktig roll i utbildningen och det franska samhället.

Syftet med den franska förskolan är att utveckla barnets alla möjligheter och låta honom/henne forma sin egen personlighet och få bättre möjligheter att utveckla sina resurser och att lyckas i skolan och i livet. Man har fysiska aktiviteter, kommunikationsträning och förberedelser för läsning och skrivning.

Stort utrymme ges åt skapande övningar. Barnen får möta konst i olika former. De tränas i att uppfatta det konstnärliga och estetiska. Man har vetenskapliga och tekniska övningar som låter barnen utforska, upptäcka och tillverka. Dessa övningar stöder utveckling av logiska och matematiska begrepp och sammanhang.

I den franska förskolan spelar leken en stor och självklar roll. Även om förskolan är basen i skolsystemet – den första skolan – ges där inte systematisk undervisning i ämnen. Det finns ingen läroplan i egentlig mening. Verksamheten styrs av ett pedagogiskt program som anger målsättning och inriktning. Förskollärarnas uppgift är att organisera aktiviteter och gruppera dem i områden så att barnen kan öva och utveckla sina möjligheter,

undan för undan nå färdigheter och kompetens, samt förbereda för skolan och komplettera leken. Läraren har en ledande roll.

Mycket av den svenska skolförberedande träningen för förskolebarn liknar det som sker i den franska förskolan. Den klara skillnaden är dock att den senare utgör grunden i utbildningssystemet och att där ges en mycket mer målmedveten förberedelse för skolan. Vid studiebesök i l'école maternelle kan man också se hur det skrivna ordet, dikter, bilder på konstnärer, författare, historiska händelser osv., omger barnet.

Kritikerna av den franska förskolan har hävdade att det är för mycket "skola", att disciplinen är för hård och att barnen tränas för mycket. Det är dock snarare så att barnen genom pedagogiskt och metodiskt väl genomtänkta och planerade lekar och övningar, leker och övar sig vidare i sin utveckling. Eftersom den franska förskolan är basen i skolsystemet får lekarna en speciell målsättning, som är viktig för barnets utveckling.

Barnen i svenska daghem är ofta "stojigare" och verksamheten bedrivs med högre ljudnivå än i Frankrike. Många lärare i Sverige kan vittna om hur svårt lågstadiet barnen kan ha att sitta stilla, lyssna, koncentrera sig och ta hänsyn till andra. Oron i lågstadiet klasserna ökar. Även av detta skäl är en mer målinriktad skolförberedande verksamhet nödvändig.

I Sverige har den forna lekskolan och numera deltidsförskolan för sexåringar till stor del fyllt uppgiften att vara skolförberedande, men den behöver utvecklas vidare. Den franska förskolan skulle kunna ge många värdefulla impulser för en utveckling mot en svensk skolförberedande "riktig" förskola med skolan som huvudman och där således skolöverstyrelsen utformar det pedagogiska programmet.

Den verksamhet som bedrivs i daghemmen är barnomsorg – omvårdnad, fostran och utvecklande stimulans. Det skall självfallet vara en pedagogisk verksamhet anpassad efter barnens ålder och mognad, med lek, arbete och inläring och med ett pedagogiskt program. Daghemmen kan dock inte vara förskola i den mening som de flesta lägger i begreppet förskola – skolförberedande verksamhet.

I proposition 1973:136 om förskoleverksamhetens utbyggnad och organisation föreslogs namnet förskola som gemensam benämning på daghem och deltidsgrupp för att "genom ett enhetligt namn markera den gemensamma pedagogiska syn som bör präglade förskolans olika verksamhetsformer". Benämningen förskola utsträcktes alltså till att omfatta barnomsorg i daghem, t.o.m. heldagshem för spädbarn, trots att den typen av barnomsorg knappast kan vara förskola i egentlig mening.

Barn som vistas i heltids barnomsorg året före skolstarten skall visserligen få skolförberedande träning. Denna fungerar dock mycket olika. Det är svårt för föräldrarna att bedöma hur mycket av skolförberedande verksamhet som bedrivs – i synnerhet som hela daghemsverksamheten kallas förskola.

Den svenska "riktiga" förskolan – den forna lekskolan, numera deltidsskolan – har alltmer minskat i omfattning på grund av diskrimineringen i statsbidragshänseende jämfört med daghemmen. Denna utveckling påskyndas av att all barnomsorg kallas förskola.

Det rimliga vore att samlingsbegreppet barnomsorg användes för daghem,

familjedaghem och dylikt. Benämningen förskola bör användas för en skolförberedande, mer strukturerad verksamhet.

Mot. 1988/89

So601

Samtidigt som deltidförskolan bör utvecklas till en mer skolförberedande förskola, bör alternativa förskolor uppmuntras. De är nödvändiga för att ge föräldrarna valfrihet mellan olika förskolor men också därför att många av dem arbetar med en pedagogik – t.ex. Montessori – som är värdefull såväl för barnets utveckling som för hela den pedagogiska debatten och utvecklingen av förskolan och skolan i vårt land. Att deltidförskolor i enskild regi i dag inte får statsbidrag är både orättvist och ett hinder för utveckling.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att deltidförskolan skall utvecklas till en skolförberedande förskola,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att skolan skall vara huvudman för en sådan förskola,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att skolöverstyrelsen skall utforma det pedagogiska programmet,
4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att den skolförberedande träningen på daghemmen skall ha samma inriktning och huvudman som den skolförberedande förskolan,
5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att diskrimineringen av deltidförskolan i statsbidragshänseende skall upphöra,
6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att alternativa skolförberedande förskolor skall ha ett med andra förskolor likvärdigt statsbidrag, samt
7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att benämningen förskola endast skall användas för en skolförberedande förskola.

Stockholm den 10 januari 1989

Ann-Cathrine Haglund (m)

Ingegerd Troedsson (m)